

въ неговото *хронологично* развитие, като мислимъ, че за неговия *генезис* това изложение е най-удобно. Ще забѣлжимъ, че не поставяме интересната *тракийска* теория като отдѣлна категория, защото въ въпроса за *езика* на прабългаритѣ, е безразлично, да ли славянитѣ се произвеждатъ отъ тракитѣ или обратно; въ единия и другия случай — езикътъ си остава *славянски*.¹⁾ Сждо и по-старитѣ „готомани“, не сж ни оставили и най-малката бѣлжка за езика на готитѣ като прабългари и най-малкиятъ оригиналенъ етимологиченъ опитъ върху нашето народно име „българинъ“. Фактътъ, че още въ XIII. вѣкъ сърбитѣ считатъ българитѣ за хора „отъ племене Гоои, нарекомаго българскаго“, не подига нито на стѣпка напръдъ въпроса за тѣхния езикъ.²⁾

Крупнитѣ дати, които могатъ се различи въ разволя на въпроса за прабългарския езикъ сж собствено само слѣднитѣ:

1774 позва на *Тунмановитъ* „Изсѣдвания върху историята на источнитѣ европейски народи“. (Untersuchungen über die Geschichte der östlichen europäischen Völker. Erster Theil, Lpz.).

1829 *Венелинъ* печата „Нѣмѣшние и древние Болгары“.

1830—1832 *Френъ* публикува своитѣ забѣлжителни статии „Drei Münzen der Wolga-Bulgharen aus dem 10 Jahrhundert“ и „Die ältesten arabischen Nachrichten über die Wolga-Bulgharen“.

1837 излиза *Шабариковитъ* „Славянски древности“ (Slov. starožitnosti) и *Цайсовиятъ* трудъ „Нѣмцитѣ и тѣхнитѣ сѣсѣдни племена“ (Die Deutschen und ihre Nachbarstämme).

1866 се открива тѣй наречениятъ *Именникъ* на българскитѣ князье отъ *Поповъ*.

Всички изказани до днесъ хипотези върху езика на прабългаритѣ могатъ се групира удобно около тия дати, които означаватъ и отдѣлнитѣ глави, различни въ първата частъ на нашето изсѣдване:

Глава I. *Най-стари извѣстия за името и езика на прабългаритѣ*.
Прѣдстава отчасти (въ съобщенията на арабитѣ) едно съкращение на цѣлия проблемъ, както той се разви тепърва въ нашия вѣкъ, съ всичкитѣ негови разнообразни форми, обаче тия зародиши сж тѣй наивни, безкритични, тѣй случайни, щото щѣше да бжде само въ вреда на ясността, ако бихме искали да отбѣлжимъ и тѣхъ подъ отдѣлни рубрики. Хипотезитѣ на арабитѣ се отнасятъ при това само къмъ волжско-камскитѣ българи. Срѣдниятъ вѣкъ още отъ X столѣтие и новиятъ дору до XVIII-то съглеждатъ въ българитѣ изключително славяни (малко важи отъждествението имъ съ готи, мизи, скити и пр.)

Глава II. *Начала на научното изсѣдване на въпроса за произхода и езика на прабългаритѣ*. *Шлоцеръ, Тунманъ, Енгелъ, Карамзинъ*.

¹⁾ Не пакѣрихме нито за своитѣ цѣли и въ *тракийската* теория, която се излага съ такава обстойностъ въ спис. *Съкровище*, 1899, кн. I. и II. ноември кн. III. и IV, януари 273.—219, кн. V.—VI. марта 475.—528 и VII.—VIII, юни 653.—701. (ме слѣдва), и отъ който се научаваме, че „траки произлиза отъ охридскитѣ тржачки“, Стражда отъ страха, Родони отъ руда, Ватома отъ вядъ и т. и.

²⁾ Подобно сръбскитѣ лѣтоисци сѣмѣтатъ старитѣ сърби за даки.